

Segons l'investigador Richard Sugg, el vampir té una crisi d'identitat.

Les característiques d'un vampir són clarament definides: mossegar i xuclar. Dormir en un taüt; defugir la llum del sol. Ho marca la tradició. Tanmateix, Edward Cullen és diferent.

Aquest vampir de la popular saga de llibres *Crepuscle*, de l'autora Stephenie Meyer, viu en una casa de disseny il·luminada per la llum del sol. Al soterrani no té cap taüt i la sang humana li sembla repugnant. "Hem après a controlar la nostra set", explica aquest noi ben plantat i pàl·lid sobre la seua nissaga. "Ens descrivim com a vegetarians."

El terror de la nit s'ha convertit de sobte en un dandi domesticat? L'autora, Meyer, el presenta d'aquesta manera, i, segons Richard Sugg, professor de literatura de la Universitat Durham del Regne Unit, aquesta debilitació de l'ésser horribil no ha estat cap casualitat.

L'investigador ha revisat la història del vampir des de l'ésser tenebrós de l'edat mitjana que retorna a la vida, fins al brivall literari de l'edat moderna. Veu la figura d'Edward com el punt culminant temporal d'una transformació històrica i cultural. La conclusió a què arriba Sugg és que "el vampir té una crisi d'identitat". Al segle XXI el xuclador de sang ha perdut la qualitat més malvada. Fins i tot és "compassiu", segons Sugg: "Sembla que ha deixat de ser diabòlic." És cert, a les novel·les de Meyer els vampirs juguen a beisbol i cuinen plats italians.

Quina davallada! Durant segles, el vampir va ser l'encarnació de l'horror. Les informacions sobre no-morts es remunten fins al segle XII. Llavors

Vampirs en crisi d'identitat

Un britànic estudia el mite del vampir: creat antigament a partir de la por a les epidèmies, aquest xuclador de sang s'ha convertit en un ídol sexual. Avui dia és només una ombra d'ell mateix.

el vampir encara era tingut per un ésser real i, per exemple, el consideraven responsable d'epidèmies com el còlera o la pesta. Titllaven de vampir la primera víctima de l'epidèmia en un indret, explica Sugg. Suposadament, poc després retornava i portava la mort, en primer lloc, a la família, després a tot el poble —una "manera màgica i religiosa d'utilitzar la temor i l'horror".

El vampir primitiu no era en absolut pàl·lid, prim i exsangüe com el seu parent modern. Anava esparracat, estava inflat pels gasos i tenia els membres plens de sang. I era exactament aquest l'aspecte que presentava quan obrien les tombes dels sospitosos —com era costum. Per a vèncer l'horror i alliberar l'ànima inquieta de manera definitiva, hom creia que calia destruir el cos que havia estat maleït. Sugg explica que "en aquest aspecte no es podia procedir de manera prou cautelosa".

Fins fa poc, s'han documentat casos semblants. El 2004 uns habitants del poble romanès de Marotinu de Sus, per exemple, van exhumar el cos d'un home de qui sospitaven que poc temps després portaria la desgràcia com a *strigoi*. Els habitants van partir el tòrax del mort amb una forca i li van extirpar el cor. Van omplir el cos d'estaques i el van empolverar amb all. "Van cremar el cor, van dissoldre les cendres en aigua i en van beure", recorda una de les habitants del poble, Elisabeta Marinescu.

A Grècia, es va informar del cas d'una xica comatosa que fou enterrada viva perquè els pares creien que en cas contrari podria retornar com a *vrikólakas*. I a l'illa d'Eubea els habitants examinaven moltes tombes des de forats estranys. Aquelles persones "que ho podien suportar" miraven i veien "els ulls encesos del vampir a les profunditats", informa l'antropòloga Juliet du Boulay. Per a posar fi a l'embruix, els habitants del poble abocaven "una mescla d'oli i vinagre bullent dins la tomba".

En algunes regions de l'Europa de l'est encara es manté viva la creença en els vampirs, explica Sugg. Tanmateix, en alguns altres indrets d'Europa, a començament del segle XIX aquest no-mort va sofrir una transformació destacable. El vampir tosc del poble es va transformar en el brivall exsangüe de la literatura, que de llavors ençà va puncionar la caròtida de dones verges de posició econòmica elevada.

El britànic William Polidori obria aquesta era de l'"entreteniment vampíric" (Sugg) l'any 1819 amb la novel·la *El vampir*. Al llibre hi apareix un cert Lord Ruthven com a no-mort; un aristòcrata pàl·lid i perillósament encantador. Sedueix dones joves i segella el pacte d'amor amb una queixalada. "El vampir malmet la reputació de les senyores; cosa que en

temps victorians era quasi pitjor que la pèrdua de l'ànima”, explica Sugg. “El no-mort va descobrir el sexe.”

El desig carnal és especialment evident en el clàssic *Dràcula*, de Bram Stocker, de 1897. A la novel·la, l'advocat Jonathan Harker viatja a Transsilvània per a vendre al comte Dràcula una casa a Londres. Això no obstant, el comte s'interessa més per la promesa de Harker, Mina. Prompte viatja a Londres i sedueix aquesta bellesa. En una mena d'orgasme animal, ella beu sang del pit de Dràcula. Mentrestant, tres amants del comte gairebé tenen relacions sexuals amb Harker. Aquestes nimfòmanes de dents esmolades intenten violar el donzell, qui, a la fi, amb prou feines si pot fugir.

Sugg anomena aquest episodi “una de les escenes més eròtiques de la literatura victoriana”. La “imitació del bes” mitjançant la queixalada lasciva, la “intimitat del clatell, la gola i el pit”; tot això desborda de simbolisme.

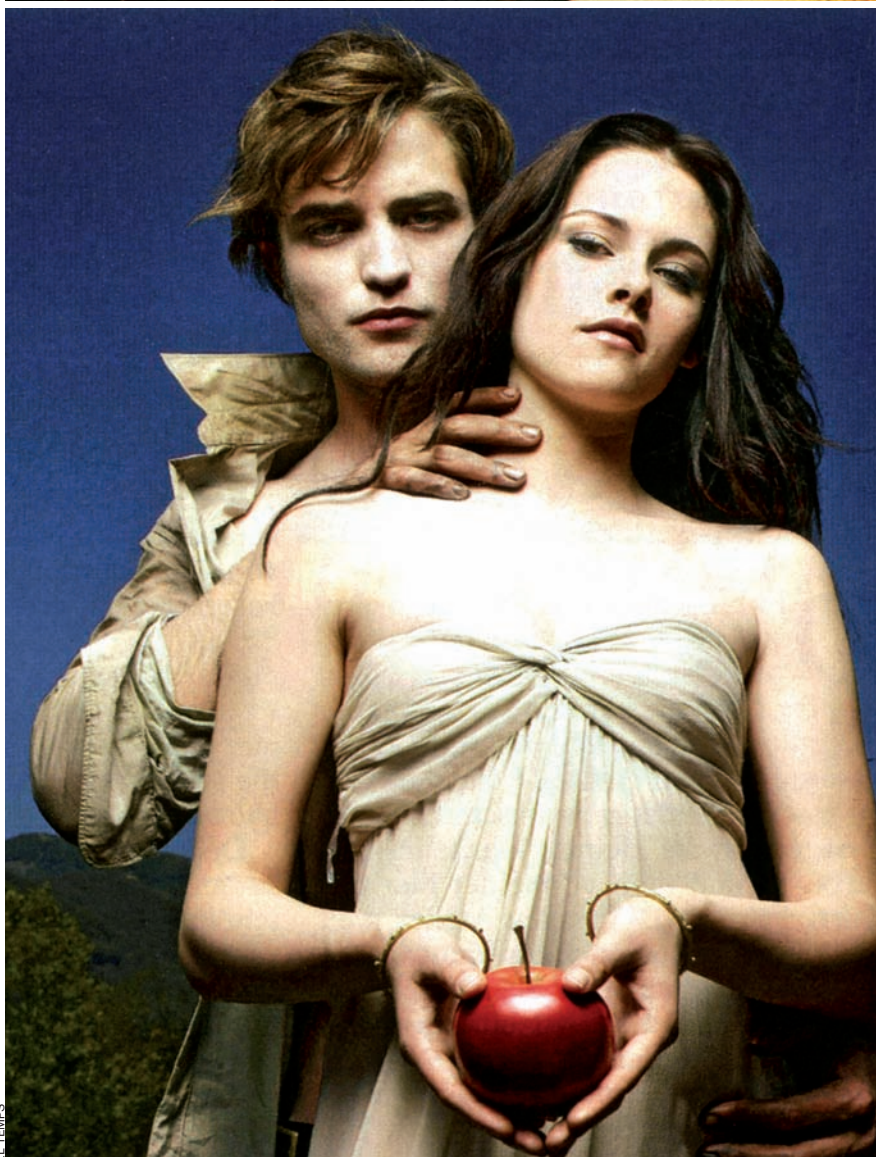
“En aquells temps els tabús eren sobretot sexuals”, explica. La part religiosa i màgica del vampir primitiu es transforma en “energia sexual” prohibida.

Al mateix temps, la saga de vampirs de l'època moderna presenta la lluita de la ciència contra la superstició. Abraham van Helsing, el caçador de Dràcula, treballa amb les ferramentes de l'edat moderna: és metge, i no sacerdot; usa transfusions de sang i el fusell Winchester contra el maligne.

El vampir és excel·lentment apropiat com a metàfora”, afirma Sugg. L'home de lletres també entén la saga *Crepuscle* de Stephenie Meyer sobretot com un reflex del present. Segons Sugg, la història elogia la continència sexual i serveix l'enyorança postmoderna dels rols sexuals tradicionals. “Molts adolescents volen tornar a tenir un món més romàntic, on el sexe torne a ser més tabú”, analitza el filòleg.

Un vampir més vacil·lant és perfecte en aquest context. De fet, el dandi de *Crepuscle*, Edward, xiuxiueja juraments d'amor il·limitats a l'orella de la seua estimada Bella durant la major part de la història. Amb tot, no la vol mossegar gairebé fins el final.

Quan per fi succeeix, ja fa temps que tots dos són casats.

A dalt, vampirs al cinema. El no-mort va descobrir el sexe: escena de *Dràcula de Bram Stocker* (EUA, 1992). A sota, actors de *Crepuscle*. No la vol mossegar: Robert Pattinson –vampir Edward Cullen– amb Kristen Stewart –la seua estimada Bella Swan– (EUA, 2008).

Philip Bethge

Traducció de Blanca Juan